

Nina Gran

Deres ref

Vår ref

Dato

24/3144-

17. oktober 2024

Svar på spørsmål om forslag til endringer i integreringsloven etter innlegg på KS webinar

Vi takker for muligheten til å orientere om forslagene til endringer i integreringslov på KS sitt webinar mandag 14 oktober 2024. Under følger svar på spørsmålene som ble sendt over til oss i etterkant av webinaret.

Spørsmål: Vil det være anledning til å gi innspill til lovendring som trådte i kraft i juli i år? Disse angår ikke de nye lovforslagene, men vi ser behov for avklaring vedrørende den nye regelen om redusert introduksjonsstønad for par uten barn.

Svar: Disse endringene er tredd i kraft, og det er ikke lenger mulig å gi høringsinnspill på disse

Spørsmål: Når det gjelder utvidelse av retten til introduksjonsprogram fra 55 år til 60 år, vil de som allerede er bosatt i kommunen få rett til dette (eller gjelder det bare nye bosettinger)?

Svar: Forslaget om å utvide rett og plikt til de mellom 55 og 60 år vil kun gjelde for de som får en oppholdstillatelse som gir rett og plikt til introduksjonsprogram etter at lovendringen har tredd i kraft.

Spørsmål: Kombinasjonsløpet er foreløpig en kan-ordning. Det er derfor for tidlig å fjerne mulighet til å ha fullført grunnskole som slutt mål. Flere fylker åpner ikke for dette. Det er også sårbart for deltakere med ungdomsrett som ikke er kandidater for kombinasjonsløp.

Unge som trenger lange utdanningsløp: Unge som trenger lange opplæringsløp, og som ikke kan fullføre videregående opplæring innenfor rammen bør få lengste programtid. Ungdomsrett gir per i dag lite fleksibilitet og det tar lang tid å fullføre for mange. Disse bør få støtte til å komme så langt som mulig i løpet.

Kan dere utdype for de som kommet uten å ha fullført grunnskole? Det er ikke alle fylker som tilbyr kombinasjon av modulopplæring grunnskole og modulopplæring på videregående.

Svar: For deltakere uten utdanning på videregående nivå eller høyere, og som er under 25 år, skal sluttmålet som hovedregel være å fullføre videregående opplæring. Når det gjelder denne gruppen følger det av opplæringsloven at fylkeskommunen skal ha et opplæringstilbud til de som har rett til videregående opplæring, men som mangler faglige eller språklige forutsetninger for å delta i eller gjennomføre opplæringen (opplæringslova § 9-6).

AID vil sammen med Kunnskapsdepartementet gjennom veiledning av fylkeskommunene arbeide for at flest mulig som har behov og forutsetninger for å kombinere fag fra forberedende opplæring for voksne (FOV) med videregående opplæring, får et tilbud om det.

Med forslaget som nå er på høring vil det for deltakere i introduksjonsprogram over 24 år uten fullført grunnskole/FOV være tilstrekkelig med ett fag på videregående nivå, for å kunne få slutt mål om å fullføre deler av videregående opplæring og dermed programvarighet på inntil fire år.

Spørsmål om karriereveiledning: Vil det i forslaget komme endringer på når i prosessen og hvordan karriereveiledning skal gjennomføres?

Svar: Det er ikke foreslått endringer i karriereveiledning, utover at den midlertidige regelen for fordrevne fra Ukraina oppheves, noe som innebærer at fordrevne også får rett og plikt til karriereveiledning.

Spørsmål: Samfunnskunnskap for personer med kollektiv beskyttelse i introprogram. Slik vi forstår forslaget vil personer med kollektiv beskyttelse få introprogram etter ordinære regler, og dermed samfunnskunnskap som obligatorisk element i program. Samtidig vil de fremdeles bare ha rett til norskopplæring (og ikke samfunnskunnskap) etter midlertidig kapittel, og dermed utløse ettårig norskskudd. Er det meningen at kommunene skal tilby samfunnskunnskap til denne gruppen uten å motta ordinært norskskudd?

Svar: Unntaket fra rett og plikt til å opplæring i samfunnskunnskap for personer med midlertidig kollektiv beskyttelse foreslås ikke opphevet i høringsnotatet. Departementet vil presisere lovforslaget slik at det fremgår klart at kommunen ikke har plikt til å tilby opplæringen i samfunnskunnskap som innhold i introduksjonsprogrammet til personer med midlertidig kollektiv beskyttelse.

Spørsmål: Skal det nå innføres individuell karriereveiledning for deltakere med kollektiv beskyttelse?

Svar: Som det fremgår av høringsnotatet har de fordrevne fra Ukraina allerede i dag rett til karriereveiledning. Med forslaget vil de også få en plikt til å delta i karriereveiledningen. I mange fylkeskommuner blir karriereveiledningen til fordrevne gjennomført som gruppeveiledning. Forslaget til endring er ikke til hinder for at fylkeskommunen fortsatt kan gi karriereveiledningen som gruppeveiledning, dersom fylkeskommunen ikke har kapasitet til å gi individuell karriereveiledning.

Spørsmål: Kommunene får fortsatt nye deltakere med rettigheter etter gammel lov (introduksjonsloven). Gjelder hovedsakelig personer med opphold etter utlendingsloven § 53. Er det mulig å gi disse rettigheter etter ny lov?

Svar: Integreringsloven gjelder for de som får innvilget oppholdstillatelse etter lovens ikrafttredelse 1. januar 2021. Med «innvilget oppholdstillatelse» menes en oppholdstillatelse som gir rettigheter og/eller plikter etter integreringsloven. Dette betyr at integreringsloven gjelder for personer som den 1. januar 2021 eller senere, har fått innvilget første oppholdstillatelse som gir rettigheter og/eller plikter til introduksjonsprogram og/eller til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. For eksempel vil en person som har fått innvilget oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 53 1. januar 2021 eller senere, og som med dette for første gang har en oppholdstillatelse som gir rett og plikt til introduksjonsprogram, ha rett og plikt til å delta i introduksjonsprogram etter integreringsloven (forutsatt at øvrige vilkår er oppfylt).

Spørsmål om integreringskontrakten: Hva er argumentet for å fortsette med dette dokumentet? Opplever ikke at flyktninger har noen nytte av det og at det er unødvendig bruk av tid.

Svar: Integreringskontrakt ble innført med integreringsloven og det vises til begrunnelsen gitt i punkt 8.7.4.2 Integreringskontrakt i [Prop. 89L \(2019-2020\)](#)

Det er ikke gjort noen nye vurderinger om kontrakten i seg selv skal videreføres eller ikke i forbindelse med denne revisjonen. Det er kun gjort vurderinger rundt forholdet mellom det langsiktige målet og sluttmålet.

Spørsmål: Alder har (ofte) mye å si for progresjon, men det påvirker ikke programtid og mål i integreringsloven. Hvorfor sees det ikke på at det er variasjon mellom å være 18 og 55?

Svar: Loven setter de ytre rammene for programtiden, basert på utdanningsnivå. Innenfor de ytre rammene skal kommunene tilpasse programmet og programlengen for den enkelte, bl. a på bakgrunn av alder og sluttmål.

Det fremgår av loven at for deltagere under 25 år som ikke har utdanning på videregående nivå eller høyere fra før, skal sluttmålet som hovedregel være fullført videregående opplæring.

Spørsmål: Kravet om arbeidsretting 15t, enorm kostnad for kommunen. Må ha to tydelige løp. Praksisplasser for deltakere med under A2 norsk er det få av. Hvordan skal dette finansieres i en utfordret kommuneøkonomi? Kravene i arbeidsmarkedet og kurs til norsk er ofte B1.

Arbeidsrettet innhold etter 4 måneder. Vanskelig å iverksette for deltakere som har svært lav progresjon i norsk (under A1). Arbeidsgivere sier nei til deltakere som har språknivå under A2

Svar: Det er allerede i dag krav til at introduksjonsprogrammet skal være på fulltid fra dag en, og introduksjonsprogrammet finansieres gjennom integreringstilskuddet og tilskuddet til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Gjennom forslaget så legges det føringer på hva deler av dette fulltidsinnholdet skal være. For deltakere med utdanning på videregående nivå eller høyere fra før og sluttmaal om arbeid gjelder kravet fra fjerde måned, mens for de uten utdanning på videregående nivå fra før og sluttmaal om arbeid gjelder minstekravet fra syvende måned. For mange vil arbeidsrettet norskopplæring være det mest relevant arbeidsrettede tiltaket i en tidlig periode. For mer om arbeidsrettet norskopplæring, se [IMDis fagressurs for introduksjonsprogrammet](#) og HK-dir sine nettsider om [Arbeidsrettet norskopplæring](#). For deltakere uten utdanning på videregående nivå fra f r vil også enkeltfag fra *Forberedende opplæring for voksne (FOV)* som for eksempel matematikk, engelsk eller naturfag, kunne inngå som en del av minstekravet. Øvrige tiltak som oppfyller minstekravet er arbeid på deltid, korte yrkes- eller bransjekurs, arbeidsmarkedstiltak i regi av NAV-kontoret eller andre lignende tiltak.

Spørsmål: Når dere sier «med videregående skole», mener dere da godkjent videregående skole i Norge? Er dette da avklart med departementet for høyere utdanning at de vil korte ned på behandlingstid for vurdering?

Svar: Differensiert programtid i integreringsloven er basert på utdanningsnivået til den enkelte deltaker. Det avgjørende er om en har utdanning på videregående nivå eller høyere. Deltakere med utdanning på videregående nivå eller høyere skal etter forslaget som nå er på høring ha et introduksjonsprogram på inntil 1 år. Deltakere uten utdanning på videregående nivå skal ha et introduksjonsprogram på inntil to, fire eller fem år, avhengig av sluttmaal.

Definisjonen på minimum utdanning på videregående nivå eller høyere fra før etter integreringsloven er en utdanning som *kan* gi generell studiekompetanse i Norge i henhold til [GSU-listen](#). Deltageren behøver *ikke*   tilfredsstillere språkkravet i norsk og eventuelt engelsk for å være omfattet av definisjonen. For deltagere fra en del land kreves det ett års høyere utdanning for å tilfredsstillere utdanningskravet i GSU-listen. Fordrevne fra Ukraina er unntatt fra dette kravet. Dette unntaket foreslås videreført.

Det er ikke nødvendig for den enkelte å måtte få godkjent sin medbrakte utdanning f r det fattes vedtak om introduksjonsprogram. Det er tilstrekkelig at det gjennom kompetansekartlegging og karriereveiledning er sannsynlig at den enkelte har en utdanning fra f r som står på GSU-listen. Det kan oppstå tilfeller hvor det er tvil eller uenighet om den enkelte har en medbrakt utdanning som tilfredsstillere utdanningskravene på GSU-listen. I slike tilfeller skal den enkelte ha sluttmaal og program som gjelder for deltakere uten utdanning på videregående nivå fra f r. På bakgrunn av realkompetansevurderingen kan sluttmaal og programtid eventuelt justeres, hvis det viser seg nødvendig.

Kommentar om GSU-unntaket: Unntaket fra utdanningskravet i GSU-listen for deltakere fra Ukraina er svært uheldig. Det fører til uheldig forskjellsbehandling, samt at de som har behov for opplæring ikke f r fullført. Det fører også til mye forvirring i kommunene. Mange tror at unntaket også gjelder opptak til universitet, og dette fører igjen til feilinformasjon til ukrainere. Det er unødvendig komplisert og svært uheldig på mange m ter.

Svar: For at innspillet skal bli tatt med inn i arbeidet med lovproposisjonen må det sendes inn som et formelt høringssvar.

Kommentar om foreldreveiledning: Vi opplever at det er behov for foreldreveiledning, også

for ukrainere. Mener det ikke bør forkortes.

Svar: For at innspillet skal bli tatt med inn i arbeidet med lovproposisjonen må det sendes inn som et formelt hørings svar.

Spørsmål: Utrolig ambisiøs at alle obligatoriske kurs skal være ferdig før deltakere begynner intro program!! Hvilke kommuner har ressurser til dette???

Svar: Her er vi usikre på hvilke(t) forslag det siktes til. I forkant av introduksjonsprogrammet skal det gjennomføres kompetansekartlegging av den enkelte. I tillegg fremgår det av integreringsloven at karriereveiledning bør gjennomføres før oppstart i program. Her foreslås det ingen endringer.

Obligatoriske elementer som utgjør minstekravene til introduksjonsprogrammet, skal gjennomføres som en del av programmet, og ikke før oppstart i programmet.

Spørsmål om foreldreveiledning: Dette har fått veldig god respons, og deltakerne synes dette er et godt tiltak. Kurset krever lite ressurser, og bør ikke forkortes.

Svar: For at innspillet skal bli tatt med inn i arbeidet med lovproposisjonen må det sendes inn som et formelt hørings svar.

Uansett vil det fortsatt være mulighet for kommunene å gi fullt foreldreveiledningskurs for de som har utdanning på videregående nivå eller høyere, selv om minstekravet blir satt til å være et forkortet kurs.

Spørsmål om økonomi: Regner med at de økonomiske virkemidlene til kommunene blir økt med økt tid i introduksjonsprogrammet. Mye av tilskuddet man får i dag, går ut igjen i induksjonsstøtte til deltakerne.

Svar: Dette er omtalt under punkt 8.2.4 i [høringsnotatet](#).

Spørsmål om opplæringsloven og integreringsloven: Det er bra at det er tenkt at flere skal få realkompetansevurdering og kombinert grunnskole/vgs. Det er imidlertid lite sannsynlig at tydeliggjøring i integreringsloven vil føre til endring i praksis så lenge det ikke følges opp med krav i opplæringsloven.

Kommunene jobber også i dag f.eks. for økt bruk av realkompetansevurdering, men mange kommuner og fylkeskommuner bruker tilbyr ikke realkompetansevurdering med tolk fordi det ikke er en må-regel. Dette fører til at det er lite realistisk for nyankomne å benytte seg av realkompetansevurdering. Det er også utfordringer med realkompetansevurdering i norskfaget - her må man se mer helhetlig på kompetanse! Man kan f. eks ha grunnskolekompetanse uten å kunne norsk.

Svar: Departementet er kjent med utfordringene som nevnes om lite bruk av realkompetansevurdering ved hjelp av tolk. Vi vurderer likevel at en henvisning til retten til realkompetansevurdering etter opplæringsloven vil kunne bidra til at flere deltagere i introduksjonsprogram blir realkompetansevurdert og slik får grunnlag for inntak til videregående opplæring og/eller får grunnlag for avkortning av opplæringsløpet. I

høringsnotatet fremhever vi særlig verdien av bruk av tolk ved gjennomføring av realkompetansevurdering. Realkompetansevurdering vil kunne gi et avkortet opplæringsløp som vil bety kortere tid for kommunene der de skal utbetale introduksjonsstønad. Dette bør kommunene ta med i betraktningen når de ser at det vil påløpe en mindre kostnad ved bruk av tolk til å gjennomføre realkompetansevurderingen.

Departementet gjør også oppmerksom på at kommunen har plikt til å bruke tolk når det er nødvendig for å ivareta hensynet til rettssikkerhet eller for å yte forsvarlig hjelp og tjeneste. Dette følger direkte av tolkeloven § 6.

Spørsmål: At de midlertidige reglene oppheves vil jo innebære at Ukrainere får både rett og plikt. Kan ikke se at dette er særlig omtalt i høringsnotatet. Har departementet gjort vurderinger på at det innføres plikt for dem?

Svar: Ja, departementet har gjort en slik vurdering. Den er omtalt under punkt 7.2 i [høringsnotatet](#).

Kommentar: Fokuser kun på norskundervisning og arbeidsrettede tiltak i introduksjonsprogrammet. Fjern foreldreveiledning og livsmestring. Ukrainere har behov for mest mulig norskundervisning for å komme raskere i arbeid, og vi ser at de med kortere programtid ikke oppnår gode nok språkkunnskaper for å komme inn på arbeidsmarkedet og jobbe selvstendig.

Norskundervisning er det viktigste for å få ukrainere inn i arbeid. Fokus må ligge her! Livsmestring og foreldreveiledning kan fjernes eller forkortes.

Svar: For at innspillet skal bli tatt med inn i arbeidet med lovproposisjonen må det sendes inn som et formelt høringsvar.

Med hilsen

Toril Melander Stene (e.f.)
avdelingsdirektør

Arild Haffner Naustdal
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer